

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-80>

Лубинський Руслан, аспірант кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент Т. Р. Тимченко)

Експертиза твору «Коронування терновим вінцем» з колекції Львівської національної галереї мистецтв імені Бориса Возницького. Попередні висновки

Ключові слова: експертиза живопису, атрибуція, техніко-технологічна експертиза.

Ruslan Lubynskyi, PhD Student, NAFAA
(academic mentor: PhD, Associate Professor T. Tymchenko)

Examination of the work “Crowning with a Crown of Thorns” from the collection of the Borys Voznytskyi Lviv National Art Gallery. Preliminary conclusions

Abstract: The report presents the preliminary conclusions of a complex study of the work “Crowning with a Crown of Thorns” (German school of the 15th century) from the collection of the Borys Voznytskyi Lviv National Art Gallery, accomplished in 2021.

Key words: examination of painting, attribution, technical and technological examination.

Автором статті за участю наукових співробітників реставраційного Відділу Львівської національної галереї мистецтв імені Бориса Возницького 9–11 лютого 2021 року було проведено комплексну експертизу «Коронування терновим вінцем» (інв. № Ж507-6). Рентгенівські знімки фрагментів були виконані зав. реставраційної майстерні ЛНГМ І. Дмитрук-Сорохтей, після проявки відскановані та скомпоновані автором; макrofотозйомка живопису здійснена автором; інфрачервона рефлектограма – зав. сектором науково-реставраційних досліджень Національного Музею у Львові М. Друль; мікрохімічні дослідження – молодшим науковим співробітником ЛНГМ О. Волчак.

«Коронування терновим вінцем» (інв. № Ж507-6) є твором олійного живопису на дерев'яній основі. Фактичний розмір – 75×73 см. Основа паркетована (суцільна решітка). Весь живописний шар містить глибокий і рясний сігчастий кракелюр ґрунтового походження. Загальний стан збереженості оригінального живописного шару ми визначимо як не зовсім задовільний, хоча на сьогодні він стабілізований.

Рентгенограма виявила сліди життєдіяльності комах у дерев'яній основі. Найбільш уражена нижня частина. У фарбовому шарі,

за координатами $x\ 37; y\ -25$ (обличчя Ісуса), $x\ 39; y\ -8$ та $x\ 36; y\ -7$ (дві фігури позаду) спостерігаються композиційні зміни у положенні голів та облич, здійснені шляхом перекриття фарбою поверх нижнього шару. На нашу думку, ці зміни композиції є авторськими. Також добре видно граф'ю по контуру німба Христа. Характер розподілу свинцевого білила свідчить про застосування «фламандської манери» у системі живопису – на ділянках інкарнату рентгенівська щільність є мінімальною (позначені лише опуклі частини обличчя та контури), це ж стосується і більшості інших деталей, тоді як у передачі світлих частин одягу вона сягає максимуму (виглядають як найсвітліші ділянки). Також зйомка показала значні дрібні й великі втрати фарбового шару по всій поверхні, особливо помітні на білильних ділянках (нині вони відреставровані). У нижній частині по горизонталі проглядає дрібнозернисте полотно, вочевидь, це паволока.

У відбитих інфрачервоних променях підготовчий рисунок проглядається по контурах усіх фігур та предметів, подекуди є уточнюючі лінії, штриховка для позначення об'єму; ретельно намічені деталі інтер'єру у перспективному скороченні. Це свідчить про відносно вільний характер праці художника, пошуки кращого рішення безпосередньо на поверхні ґрунту.

Дрібний кракелюр та нашарування (ймовірно, пізнього) лаку ускладнюють дослідження оригінальної фактури живопису при оптичному збільшенні. На макрознімку за координатами $x\ 37, y\ -19$ можна спостерігати декоративний елемент німбу Ісуса, подібний тому, який можна спостерігати на рентгенограмі твору «Несіння хреста» (інв. № Ж-751) з цього ж зібрання.

Для мікрохімічного дослідження було відібрано проби з двох ділянок твору: з ділянки білого кольору – проба № 1 та з ділянки червоного кольору – проба № 2. В складі проби № 1 виявлено свинцеві білила. Також на поверхні проби було виявлено білковомісний шар, ймовірно, реставраційного укріпленням тваринним клеєм. В складі проби № 2 було ідентифіковано червоний пігмент – кіновар. Було визначено, що в'язивом ґрунту і фарб досліджуваного твору є олія.

Враховуючи вищезазначене, ми схильні вважати, що «Коронування терновим вінцем» є оригінальним твором та правомірно датується XV століттям. Атрибуція твору до кола Мартіна Шонгауєра, на нашу думку, потребує ретельної перевірки в межах подальших досліджень.

